

Članak Visokog predstavnika, Wolfganga Petritscha: "Islam je također dio zapada"

Napadi na Ameriku od 11. rujna rasplamsali su debatu o islamu u kojoj se na žalost govorilo da se na jednoj strani nalazimo mi (civilizirani zapadni svijet) i oni (opasni, osumnjičeni muslimani). Čak i dobronamjerne izjave u kojima se odbacivala retorika križarskih ratova nisu omekšale skepticizam prema islamu koji postoji među mnogim ljudima. Ovo je zabrinjavajuće pitanje za 12 milijuna muslimana koji su građani zemalja Europske unije i 5 miliona muslimana na Balkanu.

Dok Europa traži odgovor na novi pravac globalnog terorizma, ona u isto vrijeme mora pružiti ruku muslimanima u Europi nudeći im vrijednosti za koje se zalaže: demokraciju, prava pojedinaca, te vjersku i nacionalnu toleranciju. To podrazumjeva otvaranje Europe prema ideji primanja u članstvo Unije zemalja u kojima živi veliki broj muslimana, ili su oni čak i većina kao što je to slučaj u Turskoj.

To također znači da Europa mora ostati dosljedna svom političkom i ekonomskom angažmanu na Balkanu. Rat protiv terorizma ne može se dobiti samo vojnim sredstvima. Moraju se poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se zatvorio rascjep između "nas i njih", koji se ubrzano širi. Isključenje i otuđivanje bi išlo u korist samo fundamentalističkim idejama.

U Bosni i Hercegovini, gdje radim kao glavni predstavnik međunarodne zajednice, i gdje sam zadužen za provedbu civilnog aspekta Daytonskog mirovnog sporazuma iz 1995. godine, gotovo pola od ukupnog broja stanovnika, 2 milijuna građana su muslimani. Dosta se naglašavao preostali utjecaj mudžahedina koji su u Bosni i Hercegovini ostali poslije rata koji se vodio između 1992 – 1995. godine. Ali nema dokaza da je zemlja

bila baza Al Qaede, iako se ni ta mogućnost ne može isključiti. Na kraju krajeva, organizacija je imala aktivnu jedinicu u Hamburgu. Navodi nekih srpskih ekstremista da su se ratovi u bivšoj Jugoslaviji vodili kako bi se uklonio islamski fundamentalizam su smiješni; da li je gospodin Milošević vodio rat sa mulama kada su njegove snage bombardirale Dubrovnik? Ono što je značajno naglasiti je to da je utjecaj islamskih fundamentalista na Balkanu jako slab.

Kada prevaziđemo paradigmu "mi-i-oni", možda se sjetimo da je islam dio europske tradicije.

To je jedan širi kontekst u kojem mala zemlja kao što je Bosna i Hercegovina mora dokazati da je miran suživot islama i kršćanstva moguć, i u tome joj je više nego ikada potrebna potpora Europe.

Dejtonski mirovni sporazum je jamstvo da u Bosni i Hercegovini neće doći do pojave malih državica utemeljenih na vjerskoj podjeli. Izazov s kojim se suočava Europska Unija odnosi se na intenziviranje njenih napora u cilju pružanja pomoći Bosni i Hercegovini da se razvije kao samoodrživa, multietnička, mulireligijska i multikulturalna demokracija.

Ideja koja ujedinjuje sve tri etničke skupine u BiH je Europa. Bosanski muslimani se ne osjećaju ništa manje Europljanima nego njihovi sunarodnjaci Hrvati ili Srbi. Bosna i Hercegovina je od 1995. godine postigla impresivan napredak. BiH ima multietničku Vladu koja je orijentirana na provođenje reformi, i koja je napustila nacionalističku politiku iz prošlosti, te radi na poboljšanju života građana putem gospodarske reforme i priključenja europskim integracijama. Ova Vlada također pokazuje, putem istraga koje su u tijeku i uhićenja nekoliko osoba u proteklih osam tjedana, da je opredjeljena za borbu protiv globalnog terorizma.

Najbolji dokaz oporavka Bosne i Hercegovine je ubrzanje procesa povratka izbjeglica u područja iz kojih su protjerani

tijekom rata i u kojima sada predstavljaju manjinu. Tijekom protekla 24 mjeseca Visoki povjerenik UN-a za izbjeglice je registrirao 144.852 slučaja takozvanih "manjinskih povrataka". Stvarni broj povratnika je vjerojatno mnogo veći. Međutim, čak je i ovaj zvanično registrirani broj tri puta veći od registriranog broja povrataka na samom početku mirovnog procesa i postoji stvarna mogućnost da će se preostalih 700.000 izbjeglica koje žive u inozemstvu i u BiH moći vratiti u svoje domove tijekom sljedećih nekoliko godina.

Česta je pojava da se obnavljaju zajednice u mjestima kao što su Srebrenica, Kozarac i Foča, koja su pretrpila najgore ratne kampanje "etničkog čišćenja". Međutim, povratnici nemaju sredstva koja bi im omogućila da obnove svoje domove. Sada je vrijeme da se pruži potpora. Pružajući svoju pomoć u ponovnom uspostavljanju multi-etničkog društva Bosne i Hercegovine, međunarodna zajednica s Europom na čelu mora posebno nastaviti s poduzimanjem napora u cilju otvaranja prema bh. muslimanima koji su bili najveće žrtve kampanje "etničkog čišćenja".

Dugoročno gledano, Europa mora integrirati Bosnu i Hercegovinu u svoje političke, socijalne i gospodarske strukture. Prvi konkretan korak je prijam Bosne i Hercegovine u Vijeće Europe koji se očekuje početkom sljedeće godine. Drugi korak je nastavak aktivnosti na ostvarivanju značajnijeg formalnog pridruživanja BiH Europskoj Uniji.

Bosna i Hercegovina je pravo mjesto za dokazivanje da je pojam sukoba civilizacija ništavan, te da su demokracija, sloboda i ljudska prava univerzalne vrijednosti.

Wolfgang Petritsch, je Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini.